

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – बहिःस्थ

परीक्षा : जानेवारी – २०२३

सत्र १ ले

विषय: व्याकरण – १ (22E411)

दिनांक : ०३/०१/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते १.००

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

- प्र. १. अ) वाक्यानामनुवादं माध्यमभाषया कुरुत। (६ तः ५) (१०)
- १) पञ्चसु वृक्षेषु शताधिकानि आम्राणि आसन्।
 - २) आनन्दिताः बालाः सहर्षं नृत्यन्ति।
 - ३) रमेशः गृहं गत्वा पठति।
 - ४) कूपे पतितं शृगालं दृष्ट्वा सिंहः अचिन्तयत्।
 - ५) वीराङ्गना लक्ष्मीः शौर्यं दर्शितवती।
 - ६) दयालुः देवः सर्वत्र वर्तते।
- आ) श्लोकस्य सान्त्वयम् अनुवादं माध्यमभाषया कुरुत (३ तः २) (१०)
- १) ययोरेव समं वित्तं ययोरेव समं कुलम्।
तयोर्विवादो मैत्री च न तु पुष्टविपुष्टयोः॥
 - २) गुरुशुश्रूषया विद्या पुष्कलेन धनेन वा।
अथवा विद्यया विद्या चतुर्थी नोपलभ्यते॥
 - ३) परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम्।
धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे॥
- प्र. २. अ) केषामपि पञ्चानां वाक्यानामनुवादं संस्कृतेन कुरुत। (१०)
- १) तीन मुले सकाळी देवाला नमस्कार करतात.
 - २) एक महिला घड्यांमध्ये पाणी भरते.
 - ३) काल संध्याकाळी पाउस पडला.
 - ४) तुम्ही सगळे पिकलेली फळे खाता.
 - ५) मी पुष्कळ पुस्तके वाचून आनंदित झालो.
 - ६) भक्त लाल फुलांनी आणि दूर्वांनी गणपतीची पूजा करतो.
 - ७) आपण सगळे शिकण्यासाठी शाळेत जातो.
- आ) रूपाणि लिखत (कान्यपि पञ्च) (१०)
- १) लब्धवान् २) येषाम् ३) मत् ४) प्रायतत ५) विन्दथ ६) उपविश्य ७) वोढुम्
- प्र. ३. अ) सन्धिविग्रहम् अथवा सन्धिं कुरुत। (दश) (१०)
- १) मयेति २) याम्यहम् ३) बालावधुना ४) बाले अत्र तिष्ठतः
 - ५) हे विष्णो अव ६) अपि+इदानीम् ७) सु+उक्तिः ८) पितृ+ऋणम्
 - ९) उमा + १०) देव+ ऋषिः ११) छात्राः+ अपि १२) गणेशेनैवम्
- उत्तिष्ठति
- आ) वाक्यानां सूचनानुसारं परिवर्तनं कुरुत। (केषामपि दशानाम्) (१०)

- १) मरुत् वहति। (बहुवचने लिखत।)
- २) युवाम् अत्र पठथः। (युवाम् इति स्थाने आवाम् इति पदं योजयत।)
- ३) जाता इति पदे कः प्रत्ययः? कः च धातुः?
- ४) कृ इति धातोः तुमन्तम् अव्ययं किम्?
- ५) अरण्ये (३) राक्षसाः अवर्तन्त। (योग्यं रूपं लिखत।)
- ६) मर्कटः फलानि अखादत्। (वाक्यं लट्लकारे लिखत।)
- ७) ग्रामे एकः पण्डितः वसति स्म। (स्म इति अव्ययं निष्कासयत।)
- ८) मनुजाः निरामयाः सन्ति। (वाक्यम् एकवचने लिखत।)
- ९) कार्यालये (बहु) वस्तूनि न विद्यन्ते। (योग्यं रूपं लिखत।)
- १०) वयम् आनन्देन क्रीडाङ्गणे खेलन्ति। (अशुद्धिसंशोधनं कृत्वा वाक्यं पुनर्लिखत।)
- ११) गायकाः (४) गीतानि गीतवन्तः। (योग्यं रूपं लिखत।)
- १२) “पादपः” इत्यस्य संस्कृतपर्यायं लिखत।

- प्र. ४. अ) १) पाणिनिमुनेः अष्टाध्यायी इति ग्रन्थस्य विषये लिखत। (०५)
 २) सूत्रलक्षणं प्रकारान् च सोदाहरणं लिखत। (०५)
- आ) सूत्रयोः स्पष्टीकरणं सोदाहरणं कुरुत। (कयोश्चित् द्वयोः) (१०)
 १) सुप्तिङन्तं पदम्। २) हलोऽनन्तराः संयोगः। ३) एङः पदान्तादति।
- प्र. ५. टिप्पणीः लिखत (५ तः ४) (२०)
 सिद्धान्तकौमुदी, प्रत्याहारः, वार्तिकानि, भाष्यम्, माहेश्वरसूत्राणि
